

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3243/2017. (X. 10.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 26.Bf.10.414/2016/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély jogi képviselője (dr. Garay Rudolf ügyvéd, 1461 Budapest, Pf. 55.) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék 26.Bf.10.414/2016/6. számú ítélete és a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 16.B.II.1440/2014/23. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azokat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdései rendelkezéseivel ellentétesnek tartotta.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az alábbiakban összegezhető.
- [3] 2.1. 2013. április 25-én a Fővárosi Ítéltábla elnöke feljelentést tett az indítványozó ellen a II. kerületi Rendőrkapitányságon egy rendbeli közokirattal visszaélés vétsége, valamint két rendbeli magánokirattal visszaélés vétsége elkövetésének alapos gyanúja miatt. A feljelentés megtételére az indítványozó egykori évfolyamtársának, a Fővárosi Ítéltábla Közigazgatási Kollégiuma vezetőjének jelentése alapján került sor.
- [4] 2014. március 14-én az indítványozót a II. kerületi Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztálya kihallgatta közokirattal visszaélés vétségének gyanúja miatt.
- [5] Az indítványozót a Budapesti II. és III. Kerületi Ügyészség a (módosított) B.II.5702/2013/5. számú vádirata alapján a Btk. 2. § (2) bekezdésére tekintettel egy rendbeli, a Btk. 346. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő közokirattal visszaélés vétségével, valamint egy rendbeli, a Btk. 346. § (3) bekezdés szerint minősülő magánokirattal visszaélés vétségével vádolta.
- [6] Az indítványozót a II. és III. Kerületi Bíróság közokirattal visszaélés vétségében és magánokirattal visszaélés vétségében bűnösnek mondta ki, és 260 000 Ft pénzbüntetésre ítélte.
- [7] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó 2012. október 1-jén 9 órakor a Budapesti II. kerület Sas utca 3. szám alatt található Fővárosi Ítéltábla Közigazgatási Kollégiumának Kezelőirodájában ügyvédi minőségében megjelent iratbetekintés céljából. Egy folyamatban volt peres ügy dokumentumainak áttanulmányozása során egy fellebbezést (8. sorszámú irat az aktában) és egy végzést (9. sorszámú irat az aktában) (amely az adott ügyben hozott határozat elleni fellebbezését elkésztés okán elutasította), valamint az ahhoz tartozó tértivevényeket jogtalanul megszerezte. Az indítványozó mind a nyomozás során, mind a tárgyalás során tagadta a bűncselekmény elkövetését, azt állította, hogy csak a saját, faxon érkezett fellebbezése másolatát vette ki, de azt is a jelenlévő ügyintézőt megkérdezve és tőle engedélyt kapva. A tértivevényekkel kapcsolatban azt állította, hogy azokról nem tudott, illetve a 9. számú végzés eltulajdonításában ő „motiválatlan” volt, csak abban volt érdekelt, hogy megtudja, elkészt-e a fellebbezése. A bíróság a tényállást tanúk vallomása és a tértivevény kamera felvétele alapján állapította meg. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a bíróság végzése közokiratnak minősül, valamint a faxon érkezett fellebbezés okiratnak minősül. A két irat az érkeztetéstől kezdve jogszerűen a bíróság birtokában volt, az indítványozó a jogosult beleegyezése nélkül, jogtalanul tulajdonította el azokat. A bíróság súlyosító körülményként értékelte, hogy az indítványozó a cselekmény elkövetésekor büntetőeljárás hatálya alatt állt. Enyhítő körülményként vette figyelembe büntetlen előéletét, a fel nem róható időmúlást és rossz egészségi állapotát. A büntetés kiszabásakor az indítványozóra nézve

a kedvezőbb törvényi rendelkezést alkalmazta, a legenyhébb büntetési nemet, a pénzbüntetést szabta ki és az indítványozó anyagi körülményeire tekintettel az egy napi tétel összegét is a minimumban határozta meg.

- [8] 2.2. Az indítványozó felmentésre irányuló fellebbezésében többek között sérelmezte, hogy gyanúsított kihallgatásakor csak egy rendbeli közokirattal visszaélés vétsége miatt gyanúsították, a magánokirattal visszaélés vétségével nem. Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet írásba foglalására a határozat meghozatalától számított 9 hónap elteltével került sor.
- [9] Fellebbezését a másodfokú bíróság nem ítélte alaposnak; megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárását a perjogi szabályok betartásával folytatta le, valamennyi bizonyítékot körültekintően feltárt, a tényállást a beszerzett bizonyítékok mérlegelésével helyesen állapította meg. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az eltulajdonított iratokat helyesen minősítette magán-, illetve közokiratnak. „Az azonos alkalommal jogtalanul megszerzett különböző okiratokra elkövetett bűncselekmény – mint ahogy erre a kerületi bíróság maga is helyesen utalt – egy rendbelinek minősül.” A másodfokú bíróság az ítélet írásba foglalási késedelmével összefüggésben rámutatott arra, hogy „az ügy mikénti elbírálása vonatkozásában relevanciája nincsen, az elsőfokú ítélet meghozatalától eltelt – vádlottnak (indítványozónak) fel nem róható – időmúlás azonban további enyhítő körülményként értékelhető.” Megállapította, hogy helytálló volt az elsőfokú bíróság büntetés kiszabása is, amikor az indítványozóra a kedvezőbb anyagi jogi rendelkezéseket alkalmazta, és az időmúlást mint enyhítő körülményt vette számításba.
- [10] 3. Az indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint foglalható össze.
- [11] 3.1. Az indítványozó sérelmezte, hogy a nyomozó hatóság a 2014. március 14-i kihallgatáson még csak közokirattal visszaélés vétségének elkövetésével gyanúsította. Hivatkozott a Be. 179. § (2) bekezdésére, miszerint „[a] gyanúsítottal a kihallgatás elején közölni kell a gyanúsítás lényegét, az erre vonatkozó jogszabályok megjelölésével”.
- [12] 3.2. Az indítványozó panaszában ezt követően az okiratokat illetően hivatkozott a bírósági tárgyaláson általa előadottakra, miszerint a szóban forgó bírósági végzés (9. sorszámú) szerinte nem közokirat és az érkeztetett fellebbezés (8. számú) nem magánokirat a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 195–196. §-a alapján.
- [13] Az indítványozó szerint, minthogy a kérdéses iratok nem esnek a Pp. 195–196. § hatálya alá, így az általa sérelmezett két ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (4) bekezdései rendelkezéseit.
- [14] 3.3. Az indítványozó a Be. 260. § (4) bekezdésére hivatkozással sérelmezte alkotmányjogi panaszában, hogy az elsőfokú bíróság 9 hónapig nem foglalta írásba az elsőfokú ítéletet, akkor is szerinte csak azért, mert az ügyben a Fővárosi Törvényszék illetékes vezetőjéhez fordult. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése sérelmét látja abban, hogy 4 és fél évig állt büntetőeljárás hatálya alatt úgy, hogy az elsőfokú ítéletet a törvényi 30 nap helyett 9 hónap alatt foglalták írásba.
- [15] 3.4. Az indítványozó alkotmányjogi panasz szerint a támadott ítéletekkel sérült a tisztességes, pártatlan bírósághoz való joga, mivel az őt feljelentő Fővárosi Ítéletábrá elnökének „működési területén eljáró bíróságok” jártak el ügyében.
- [16] Az indítványozó 2014. október 20-án a Kúria elnökéhez fordult beadványában azzal a kérelemmel, hogy „az ügyben eljáró II. és III. kerületi Bíróság helyett más ítélőtábla területén működő járásbírókat jelöljön ki”, mert az indítványozó nem látta lehetőségét annak, hogy elfogulatlan bíráskodásban részesüljön. Előadta, hogy érdeklődésére a rendőrség arról tájékoztatta, hogy a Fővárosi Ítéletábrá elnöke részére jelentést készített egykori évfolyamtársa a rendőrséget „állandóan zaklatja” ebben az ügyben.
- [17] Az indítványozó más bíróság kijelölésére irányuló kérelmét 2015. május 6-án a Kúria eljárást megszüntető végzésében elutasította, mert álláspontja szerint más bíróság kijelölésének feltételei nem állottak fenn.
- [18] Az indítványozó panaszának indokolásában felhívta a „21/2016. (XI. 30.) AB határozat [Indokolásának] IV. [pontját], amely megállapítja, hogy vizsgálni kell, hogy a sérelmezett ítéletek megfelelnek-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó pártatlanság követelményének”. Szintén idézi, hogy „el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében, továbbá a relatív kizárási okok

esetében viszont vizsgálándó a bíró esetleges elfoglaltsága, továbbá az Alkotmánybíróság feladatához tartozik, hogy az alkotmányjogi panaszok alapján meghatározza az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlan bírói eljáráshoz való jogból fakadó követelményeket.” Az indítványozó azt sérelmezte, hogy ha őt a Fővárosi Ítéltábla elnöke jelentette fel, akkor annak működési területén eljáró bírák az ő ügyében nem járhattak el pártatlanul.

II.

[19] Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezései a következők:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.”

III.

[20] Az indítvány nem megalapozott.

[21] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.

[22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

[23] 2. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (4) bekezdései sérelmét állította, melyekben foglalt jogok az indítványozó alapvető jogainak minősülnek.

[24] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadásának további feltételét határozza meg, mely szerint a testület az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság e feltételeket alternatív törvényi feltételnek tekinti, azaz bármelyik igazolt fennállta esetén az alkotmányjogi panaszt be kell fogadni.

[25] Az Alkotmánybíróság ebből következően a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (4) bekezdéseinek sérelmére hivatkozó indítványi elemei megfelelnek-e az Abtv. 27. §-ának, illetve a 29. §-ában foglalt alternatív feltételnek.

[26] 3.1. Az alkotmányjogi panasz azon eleme, miszerint a nyomozó hatóság a 2014. március 14-i kihallgatáson még csak közokirattal visszaélés vétségének elkövetésével gyanúsította az indítványozót, nem hozható összefüggésbe a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. A vád bíróság általi befogadásával összefüggésben az indítványozó nem állított értékelhető módon az Alaptörvény XXVIII. cikke körébe eső sérelmet. Ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet nem vonta vizsgálatára körébe.

[27] 3.2. Az indítványozó panaszának azon elemét illetően, miszerint a bíróság végzése véleménye szerint nem közokirat és az érkeztetett fellebbezése nem magánokirat, az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az okirat jellegének értelmezése szakjogi kérdés, amiben az Alkotmánybíróságnak – nem lévén negyedfokú bíróság – nincs lehetősége állást foglalni. Ezen indítványi elem az Alaptörvény XXVIII. cikkével egyébként sem hozható összefüggésbe, tekintettel arra, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog processzuális jellegű alapvető jog, míg az okiratoknak az indítványozó büntető ügyében történt megítélése anyagi jogi kérdés elbírálását képezte. Ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet nem vizsgálta.

- [28] 3.3. Az időszerűség sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság abból indult ki, hogy a késedelem a bűnösség megállapítására és a minősítés kérdésére nem hatott ki, és miután az elsőfokú, majd a másodfokú bíróság a fel nem róható időmúlást enyhítő körülményként értékelte, a tisztességes eljáráshoz való jognak az időszerűség sérelméből fakadó sérülése nem képezett a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, így maguk a bírói döntések e késedelemmel összefüggésben érdemben nem tartalmaznak az Abtv. 27. §-a szerinti panasz feltételét képező alaptörvény-sértést. Ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet sem vizsgálta.
- [29] 3.4. Az Alkotmánybíróság vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány azon eleme, ami a bírói pártatlanság kétségbevonását állítja, szükségessé teszi az erre irányuló érdemi vizsgálatot, mert annak esetleges megalapozottsága esetén felmerülhet az Abtv. 29. §-a szerinti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség. Ezért erre tekintettel a panasz befogadása és érdemi vizsgálata mellett döntött.
- [30] Az Alkotmánybíróság a bíróság, illetve a bírák pártatlanságának vizsgálata során abból indult ki, hogy a pártatlanságot csak akkor lehet megalapozottan kétségbe vonni, ha a pártatlanság hiányának kézzelfogható jelei merülnének fel az eljárás során. Önmagában az, hogy a feljelentést annak a bíróságnak az elnöke tette meg (nyilvánvalóan hivatali kötelességből), amelynek illetékességi területén működnek azok a bíróságok, illetve bírák, melyek az általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint eljárni kötelesek a büntetőügyben, a bíróságok és a bírák pártatlanságát nem kérdőjelezi meg. Az indítványozó az ügyében eljáró bírák egyikével szemben sem hivatkozott elfogultságra utaló konkrét megnyilvánulásra. Csupán egy bíróval szemben fogalmazott meg állítása szerint rendőrségi forrásra épülő – tartalmilag nem részletezett – kifogást, aki azonban az ügyben nem járt el. A más bíróság kijelölésére irányuló kérelmét a Kúria – indokolással alátámasztottan – alaptalannak ítélte, és a bíróság kijelölése iránt folyamatban volt eljárást megszüntette.
- [31] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság nem látott semmilyen alapot az eljáró bíróságok illetve bírák pártatlanságának megkérdőjelezésére.
- [32] A fentiekben kifejtetteket figyelembe véve az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) és (4) bekezdései, 63. §-a, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései, 31. § (6) bekezdése alapján eljárva – az indítványt elutasította.

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/807/2017.

